

Jerzy Biejat, Stanisław Turowski, Ferdynand Rymarz, Juliusz Leszczyński, Stanisław Hęćka

Kronika

Palestra 27/7(307), 60-64

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

I. KRONIKA CENTRALNA

1.

Wizyta delegacji węgierskiej

W dniach od 16 do 19 maja br. przebywała w Warszawie na zaproszenie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej delegacja adwokatury węgierskiej w składzie: dr Laszlo Karpati — prezydent Naczelnej Rady Adwokackiej, dr Adam Takats — wiceprezydent Naczelnej Rady Adwokackiej, dr Jenő Horwath — dziekan Budapeszteńskiej Rady Adwokackiej, dr Laszlo Seri — sekretarz Debreczeńskiej Rady Adwokackiej.

W czasie wizyty, która upłynęła w niezmiernie miłej i przyjacielskiej atmosferze, goście węgierscy zostali przyjęci przez Ministra Sprawiedliwości prof. dra Sylwestra Zawadzkiego i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dra Włodzimierza Berutowicza.

Na spotkaniu w siedzibie Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 17 maja

1983 r. omawiano problematykę tajemnicy zawodowej, przy czym referaty na ten temat wygłosili prezydent dr Laszlo Karpati oraz prezes NRA prof. dr Kazimierz Buchała. Ponadto omówiono aktualne zagadnienia związane z wykonywaniem zawodu adwokata na tle ustawy z dnia 26 maja 1982 r. oraz projektowane zmiany ustawy o adwokaturze obowiązującej w Węgierskiej Republice Ludowej.

Goście węgierscy zwiedzili takżeabytki Warszawy oraz pałac i park w Wilanowie, okazując wielkie zainteresowanie historią Polski i jej kultury.

Opuszczając nasz kraj, prezydent adw. Karpati zaprosił przedstawicieli adwokatury polskiej do złożenia wizyty na Węgrzech jesienią 1983 r.

adw. Jerzy Biejat

2.

Kontakty prawnicze z NRD

Dnia 16 maja br. wiceprezes NRA adw. Jerzy Biejat wziął udział, na zaproszenie Ministra Sprawiedliwości, w uroczystości związanej z podpisaniem porozumienia o dalszej współpracy resortów sprawiedliwości Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Z ramienia NRD dokument ten podpisał Wicepremier i Minister Sprawiedliwości dr Hans Joachim Heusinger, a z ramienia strony polskiej — Minis-

ter Sprawiedliwości prof. dr Sylwester Zawadzki.

W czasie spotkania wiceprezes J. Biejat odbył rozmowę z Wicepremierem Heusingerem i ambasadorem NRD w Polsce Horstem Neunauerem na temat zacieśnienia stosunków pomiędzy adwokatami obu krajów. W wyniku tej rozmowy ustalono zasady nawiązania w najbliższym czasie w tej sprawie kontaktów przez obie adwokatury.

J.B.

3.

Zmiany w obrocie prawnym między PRL a Szwecją
(z pisma Ministerstwa Sprawiedliwości do NRA z dnia 28.IV.1983 r.)

Ministerstwo Sprawiedliwości — Wydział Prawa Międzynarodowego informuje, że w ramach obrotu prawnego prowadzonego między PRL a Szwecją w sprawach dochodzenia roszczeń alimentacyjnych w trybie konwencji nowojorskiej z dnia 20 czerwca 1956 r. zmiany uległy wymagania Narodowego Banku Polskiego w zakresie honorowania zaświadczeń o życiu i miejscu zamieszkania dziecka, wystawianych przez szwedzkie władze administracyjne. Dokumentami honorowanymi obecnie przez NBP są zaświadczenia stwierdzające pobyt stały dziecka w Szwecji, wystawione przez Szwedzki Urząd Imi-

gracyjny (np. fotokopia strony paszportu z odpowiednią adnotacją Urzędu Imigracyjnego, poświadczona przez Konsulat PRL w Szwecji).

W związku z powyższym Ministerstwo zwraca się z prośbą o zawiadomienie w sprawie wymienionych wyżej okoliczności Rad Adwokackich na terenie całego kraju w celu odpowiedniego poinformowania adwokatów, którzy pełnią lub będą pełnić obowiązki pełnomocnika substytucyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawach z zakresu konwencji nowojorskiej z 20 czerwca 1956 r.

4.

Nominacje profesorskie w dziedzinie nauk prawnych

W dniu 11 maja 1983 r. Przewodniczący Rady Państwa prof. Henryk Jabłoński dokonał uroczystego wręczenia w Belwederze kilkudziesięciu pracowników naukowym nominacji profesorskich, które m.in. w dziedzinie nauk prawnych otrzymali:

tytuł profesora nadzwyczajnego —
Ludwik Jastrzębski z Uniwersy-

tetu Warszawskiego, Andrzej Rembieliński z Uniwersytetu Łódzkiego, Janusz Sondel z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Janina Zakrzewska z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych w Warszawie.

s.m.

II. Z ŻYCIA IZB ADWOKACKICH

Izba katowicka

Dnia 11 maja br. odbyło się zebranie Koła Seniorów naszej Izby z udziałem członków Koła ZBoWiD. Większość zresztą kolegów z Koła Seniorów to byli żołnierze i więźniowie, również należący do ZBoWiD.

Przedmiotem spotkania było sprawozdanie złożone przez adw. S. Turowskiego z przebiegu sesji naukowej na temat: *Adwokatura polska w latach 1939—1945*. Sesja odbyła się w dniach 26—28 listopada 1982 r. w gmachu Warszawskiej Rady Adwokackiej. Przy-

gotowania do sesji naukowej organizowanej przez Ośrodek Badawczy Adwokatury trwały kilka lat. Jak głosił komunikat Ośrodka, celem sesji było pogłębienie wiedzy o dziejach adwokatury polskiej w okresie drugiej wojny światowej, a w szczególności o udziale adwokatów w walkach narodu polskiego o niepodległość oraz ich postawie moralnej i politycznej w tym okresie.

Na sesję przybył zastępca Przewodniczącego Rady Państwa prof. K. Se-

comski oraz przedstawiciele władz politycznych, wymiaru sprawiedliwości i stronnictw.

Na sesji przedstawiono czasy ostatniej wojny i okupacji. Nadesłano 69 referatów traktujących o różnych działaniach naszych koleżanek i kolegów w tym okresie. Były tam: kampania 1939 roku, udział adwokatów w walkach na Zachodzie i Wschodzie Europy oraz w innych częściach świata, na lądzie i morzach; prace w Delegaturze Rządu i w ogóle w konspiracji, w represyjnych akcjach Kedywu przeciw Niemcom i zdrajcom; praca w prasie podziemnej; partyzantka; Powstanie Warszawskie i losy niektórych z jego uczestników po powstaniu; wreszcie przeżycia w więzieniach i obozach koncentracyjnych. Jak wiadomo, okupant szczególnie prześladował adwokatów i fakty te znalazły odbicie w nadesłanych referatach.

Niektóre czynniki niechętnie odnoszą się do wkładu adwokatów w dzieło pracy i walki podczas okupacji. W wyniku sesji działania adwokatów w sprawach naszego narodu w tym trudnym czasie oraz poniesione ofiary stały się bardziej znane i słusznie podkreślone.

Spośród nadesłanych referatów Ośrodek Badawczy Adwokatury i Komitet Organizacyjny zatwierdził kilka do wygłoszenia na posiedzeniach plenarnych sesji, pozostałe zaś były straszczone przez sprawozdawców poszczególnych zagadnień. Tak się złożyło że w liczbie opracowań wybranych do wygłoszenia na plenum obrad były dwa, których autorami byli z Izby katowickiej adw. dr J. Niekrasz i adw. Stanisław Turowski, obaj członkowie Koła Seniorów naszej Izby.

adw. Stanisław Turowski

Izba lubelska

1. W rocznicę wydarzeń lat wojny i okupacji. Tragizm lat wojny i okupacji, wysiedlanie ludności polskiej z Zamojszczyzny, bitwy Batalionów Chłopskich z okupantem hitlerowskim — wszystkie te wydarzenia dały asumpt do rocznicowych obchodów i sesji naukowych zorganizowanych na terenie Izby lubelskiej. Jednym z czynnych uczestników tych uroczystości był dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie adw. dr hab. Jerzy Markiewicz.

W dniu 19 listopada 1982 r. staraniem Rady Naukowej Towarzystwa Ciepki nad Majdankiem, Instytutu Historii UMCS i Państwowego Muzeum na Majdanku zorganizowana została sesja naukowa na temat: *Lubelszczyzna w latach wojny i okupacji 1939—1944*. Na sesji tej adw. Jerzy Markiewicz wygłosił referat pt. „Stan badań i postulaty badawcze nad dziejami Zamojszczyzny w latach II wojny światowej”.

W związku z obchodami 40-lecia wy-

siedleń hitlerowskich na Zamojszczyźnie, Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, UMCS w Lublinie, Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Zamościu oraz inne jeszcze instytucje zorganizowały w Zamościu w dniach 29—30 listopada 1982 r. sesję naukową, której tematem było: *Społeczeństwo polskie wobec wysiedleń hitlerowskich na Zamojszczyźnie w latach 1942—1943*. W toku obrad adw. J. Markiewicz wygłosił referat pt. „Ruch oporu w obronie wysiedlonej Zamojszczyzny”.

W dniach 2—3 lutego 1983 r. w Zamościu Zakład Historii Ruchu Ludowego NK ZSL w Warszawie, Instytut Historii UMCS w Lublinie i Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Zamościu zorganizowały sesję naukową na temat: *Chłopski Czyn Zbrojny 1939—1945 w 40-lecie pierwszych bitew BCH na Zamojszczyźnie*. Adw. J. Markiewicz wygłosił na sesji referat pt. „Chłopi Za-

mojszczyzny wobec polityki okupanta”.

Dwie ostatnie sesje miały charakter ogólnopolski, dorobek zaś wszystkich trzech — zgodnie z zapowiedzią — ma się ukazać drukiem.

Również w Chełmie Lubelskim na spotkaniu w dniu 20 kwietnia 1983 r. władz województwa z uczestnikami walk dziekan J. Markiewicz mówił o udziale chłopów chełmskich w walce z niemieckim najeźdźcą.

2. Wiceprezes NRA adw. Maria Budzanowska w Lublinie. Na zaproszenie Koła Stronnictwa Demokratycznego, działającego przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Lublinie, i jego przewodniczącej adw. Jolanty Krzyżanowskiej bawiła

w Lublinie w dniu 16 maja 1983 r. wiceprezes Naczelnej Rady Adwokackiej adw. Maria Budzanowska. W godzinach południowych wzięła ona udział w posiedzeniu Rady, a później uczestniczyła w otwartym zebraniu Koła SD.

Spotkanie z adw. Marią Budzanowską, posłanką na Sejm PRL obecnej kadencji, wywołało w Lublinie duże zainteresowanie. Wiceprezes NRA adw. Maria Budzanowska w sposób otwarty i bezpośredni zapoznała słuchaczy z przebiegiem prac w Sejmie nad nowym prawem o adwokaturze oraz z potrzebą właściwego realizowania ustawy w praktyce, a także odpowiedziała na pytanie uczestników spotkania.

adw. *Ferdynand Rymarz*

I z b a ł ó d z k a

1. Odczyt w Okręgowej Radzie Adwokackiej. W dniu 30 marca br. w lokalu Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi prof. dr hab. Zdzisław Rydzyński wygłosił odczyt pt „Psychologiczne i psychopatologiczne aspekty przestępczości”. Prof. Z. Rydzyński scharakteryzował m.in. najnowsze osiągnięcia naukowe w dziedzinie psychiatrii i przedstawił wyniki badań prowadzonych w Instytucie Higieny Psychiczej Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi w zakresie zdrowia psychicznego mężczyzn. Zreferował także nowe poglądy kryminologiczne w dziedzinie etiologii kryminalnej z punktu widzenia nauki psychiatrii sądowej oraz psychologii.

Odczyt spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony kolegów adwokatów-karników. Po odczycie wywiązała się interesująca dyskusja.

2. Odznaczenia państwowe dla adwokatów Izby łódzkiej. Rada Państwa uchwałą z dnia 1 sierpnia 1982 r. odznaczyła: Warszawskim Krzyżem Powstańczym adw. Krystynę **Szczepańską**, członka Zespołu Adwokackiego Nr 8 w Łodzi.

Adwokat K. Szczepańska, ps. „Iryd”, plutonowy sanitariatu VI Kompanii Wawerczyków Batalionu „Kiliński”, brała udział w walkach powstańczych w Śródmieściu w okresie od dnia 1 sierpnia 1944 r. do dnia 6 października 1944 r.

Uchwałą Rady Państwa z dnia 5 stycznia 1983 r. został odznaczony Warszawskim Krzyżem Powstańczym adw. Witold **Pajor**, członek Zespołu Adwokackiego Nr 3 w Łodzi.

Adwokat W. Pajor, ps. „Różycki”, „Sęp”, brał udział we wrześniu 1944 r. w Powstaniu Warszawskim (Śródmieście) w randze podporucznika batalionu „Zaremba-Piorun”.

Uchwałą Rady Państwa z dn. 28.X. 1982 r. został odznaczony Medalem za udział w Wojnie Obronnej 1939 r. adwokat Kazimierz **Kulawiak**, członek Zespołu Adwokackiego Nr 6 w Łodzi.

Adw. K. Kulawiak brał udział w kampanii wrześniowej jako podporucznik rezerwy i dowódca VIII kompanii 31 pp. im. strzelców kaniowskich od początku wojny do rozpoczęcia obrony Warszawy, a następnie przebywał jako

jeniec wojenny w oflagu w Woldenbergu (Dobiegniew).

Okręgowa Rada Adwokacka złożyła gratulacje odznaczonym.

adv. Juliusz Leszczyński

Izba poznańska

W dniu 16 kwietnia 1983 r. odbyła się w Poznaniu w pałacu Działyńskich sesja naukowo-historyczna, zorganizowana przez Komisję Historyczną przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Poznaniu na temat: *Adwokatura Wielkopolska w latach II wojny światowej 1939—1945*.

Licznie zebranych gości z terenu całej Izby (obejmującej 5 wielkopolskich województw), a także zaproszonych przedstawicieli sądów, prokuratur i instytucji naukowych z terenu Poznania powitał dziekan adv. Lesław Runge, a następnie otwarcia sesji dokonał adv. Witold Bayer z Warszawy, kierownik Ośrodka Badawczego Adwokatury przy NRA.

Przewodnictwo sesji objął adv. Jan Turski, przewodniczący Komisji Historycznej Rady Adwokackiej w Poznaniu.

Jako pierwszy wystąpił na sesji z referatem adv. dr Zdzisław Krzemiński z Warszawy. Omówił on udział adwokatów wielkopolskich w tajnej administracji cywilnej w latach 1939—1945 — ze szczególnym uwzględnieniem roli i osoby adv. Cyryla Ratajskiego, delegata Rządu RP na Kraj w latach 1940—1942, długoletniego prezydenta m. Poznania.

Adv. Stanisław Hęcka z Poznania omówił w obszernym opracowaniu, opartym na zebranych osobiście relacjach, udział adwokatów wielkopolskich w kampanii wrześniowej 1939 r. — ze szczególnym uwzględnieniem walk Armii Poznań.

Adv. dr Leon Taylor z Poznania przedstawił dzieje adwokatów poznańskich przebywających w obozach jeńческих w Niemczech, a adv. Wincenty Kępiński z Poznania — udział adwokatów poznańskich w walkach zbrojnych Armii Krajowej i w Powstaniu Warszawskim.

Interesujący i stosunkowo mniej znany problem ruchu zachodniego w latach 1939—1945 oraz udział w nim przedstawicieli palestry poznańskiej omówił i przedstawił w obszernym referacie adv. Jan Jacek Nikisch z Poznania, członek organizacji „Ojczyzna”.

Jako ostatni z prelegentów wystąpił znany historyk adwokatury adv. dr Roman Łyczywek ze Szczecina, który nawiązując do swych osobistych wspomnień poznańskich z pierwszego okresu okupacji, omówił w swym ciekawym wystąpieniu wyniki swych badań i zebrane materiały — dotyczące roli i udziału adwokatów poznańskich w walce o wolność i w obronie praw politycznych, społecznych i ekonomicznych społeczeństwa wielkopolskiego w XIX i XX wieku.

W czasie przerwy w obradach sesji delegacje uczestników złożyły kwiaty przed pomnikiem Armii Poznań, na Forcie VII, przed pomnikiem 15 pułku ułanów poznańskich, a nadto na grobach zasłużonych adwokatów i prezydentów m. Poznania: Cyryla Ratajskiego i Jarogniewa Drwęskiego na cmentarzu Zasłużonych w Poznaniu.

Według uzyskanych opinii od uczestników sesji wzbudziła ona duże zainteresowanie nie tylko środowiska zawodowego, ale również środowiska naukowego Poznania, którego wielu przedstawicieli można było spotkać tego dnia w pałacu Działyńskich.

Należy jeszcze dodać, że przed sesją odbyła się w Poznańskiej Farze uroczysta Msza Św. żałobna za wszystkich poległych i pomordowanych adwokatów i aplikantów adwokackich, których długą listę odczytano na sali i uczczono chwilą milczenia.

adv. Stanisław Hęcka